

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 83.051 van 21 oktober 1999
in de zaak A. 85.630/VII-19.434.**

In zake : 1. de b.v.b.a. WAZOO DIERENPARK,
2. Willy VAN ROSSEN,
die woonplaats kiezen bij
Advocaten J. GHYSELS, P. FLAMEY en Partners,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Aarlenstraat 25

tegen :

de burgemeester van de stad SINT-NIKLAAS,
die woonplaats kiest bij
Advocaat D. LINDEMANS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Keizerslaan 3.

DE VOORZITTER VAN DE VIIe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat de b.v.b.a. WAZOO DIERENPARK en Willy VAN ROSSEN op 19 juli 1999 hebben ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van het besluit van de burgemeester van de stad Sint-Niklaas van 20 mei 1999 "inzake de sluiting van de inrichting van de heer Willy VAN ROSSEN aan (de) Dendermondsesteenweg 223, 9100 Sint-Niklaas";

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur P. PROV00ST;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 21 september 1999 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 30 september 1999;

Gehoord het verslag van Kamervoorzitter M.-R. BRACKE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat J. GHYSELS, die verschijnt voor de verzoekende partijen en van Advocaat B. WILMS die, loco Advocaat D. LINDEMANS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur P. PROVVOOST;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. Op 1 december 1950 verleent de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen aan Gerard WALBERS een exploitatievergunning om "een dieren-tuin in te richten". De vergunning geldt voor een termijn van dertig jaar.

Als vergunningsvoorwaarden gelden ondermeer:

"(...)

- 4) de dierlijke afvalwaters en mest zullen naar een waterdichte aalput afgevoerd worden, welke regelmatig dient geruimd;
- 5) het is streng verboden deze afvalwaters in beken, grachten of dergelijke te laten vloeien".

Op 3 maart 1972 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Sint-Niklaas aan Asther VAN DER STRICHT een exploitatievergunning "tot het bergen van 1.000 liter propaangas (...) voor een

termijn van 30 jaar" op een van de percelen waarop de vergunning van 1 december 1950 betrekking had.

Op 15 mei 1985 verleent de bestendige deputatie aan de eerste verzoekende partij een exploitatievergunning om "een dierenpark verder te exploiteren" voor een termijn van vijftien jaar.

In de vergunningsvoorwaarden staat onder meer wat volgt :

"(...)

4° De bodem van de hokken zal uit duurzaam en afwasbaar materiaal bestaan, met lichte helling naar een aalput.

5° De uitwerpselen zullen verwijderd worden onder de meest hygiënische voorwaarden. Indien zij op een mestput terechtkomen, zal deze waterdicht zijn en toegedekt.

(...)

7° Het voedsel zal bewaard worden in een hermetisch gesloten lokaal, waarvan de luchtgaten zullen voorzien zijn van muggendraad. De vaten of bakken, bestemd voor dit voedsel, zullen in ditzelfde lokaal worden ondergebracht.
(...)"

1.2. Op 14 januari 1998 wordt de inrichting bezocht door de milieu-inspectie, die vaststelt dat een aantal uitbatingsvoorwaarden niet worden nageleefd.

Er wordt proces-verbaal opgemaakt dat aan het parket wordt overgemaakt.

Met een aangetekende brief van 21 januari 1998 maant de milieu-inspectie beide verzoekende partijen aan om in toepassing van artikel 64 van Vlarem I "het dierenpark conform de geldende voorwaarden te exploiteren en dit voor 30 juni 1998" en om "bovendien (...) de nodige stappen te ondernemen zodat de concrete toestand van uw inrichting in overeenstemming is met de vergunde toestand".

Dezelfde dag wordt ook de burgemeester op de hoogte gebracht.

1.3. Op 12 februari 1998 wordt door de stad Sint-Niklaas een overlegvergadering georganiseerd.

Aan de vergadering nemen vertegenwoordigers deel van de gemeente, de gemeentepolitie, de rijkswacht, de brandweer, de milieu-inspectie, het bestuur milieuvergunningen, gezondheidszorg en het Ministerie van landbouw, alsook tweede verzoeker.

Er zouden niet enkel problemen zijn met de milieuwetgeving, maar ook met de wetgeving inzake ruimtelijke ordening (een aantal onvergunde constructies), en de wetgeving inzake dieren en dieren-tuinen (registratie SANITEL, erkenning voor het honden-pension, CITES-conventie inzake de bescherming van bedreigde diersoorten).

Er worden ook problemen gemeld vanuit oogpunt van volksgezondheid (rattenplaag, geurhinder, insecten, ...).

Aan de exploitant wordt drie maand de tijd gegeven om zich met een en ander in regel te stellen, en er wordt hem gevraagd te verduidelijken wat zijn intenties zijn voor de toekomst van de inrichting.

Deze besluiten worden ook gemeld met een aangetekende brief van 19 februari 1998 aan tweede verzoeker, waarbij tevens het einde van de verleende termijn op 31 mei 1998 wordt gesteld.

1.4. Met een brief van 16 april 1998 laten de verzoekende partijen aan het college van burgemeester en schepenen weten de inrichting te sluiten voor het publiek en zich in regel te zullen stellen voor de handel in exotische dieren en voor een hondenpension.

Het gemeentebestuur antwoordt met een brief van 22 april 1998 kennis te hebben genomen van de intentie tot omvorming, en herinnert aan de noodzaak de nodige milieu- en bouwvergunning aan te vragen (vóór 31 mei 1998).

Met een brief van 26 mei 1998 laten de verzoekende partijen weten beroep te hebben gedaan op een architect, maar meer tijd nodig te hebben: de maand juni wordt vooropgesteld.

1.5. Op 27 januari 1999 pas dient tweede verzoeker een (volledige) milieuvergunningsaanvraag in, voor volgende rubrieken van de indelingslijst :

- 9.2.2.a. (inrichting waar uitheemse zoogdieren worden gehouden of verhandeld);
- 9.9.2°. (meer dan 10 volwassen honden);
- 16.3.1.1°. (koelinstallatie voor het bewaren van voedingsmiddelen, vermogen van 5 tot en met 200 kW);
- 28.2.c.1°. (opslag van dierlijke mest in een agrarisch gebied, van 10 tot en met 5.000 m³).

Betreffende de bouwvergunning meldt de aanvraag :

"Vergunningsaanvraag teneinde de bestaande situatie te regulariseren wordt opgesteld".

Van het indienen van een bouwvergunningsaanvraag is in het dossier niets terug te vinden.

1.6. Op 6 april 1999 wordt een gezamenlijk inspectiebezoek gebracht aan de inrichting door de milieu-inspectie, de dienst gezondheidszorg van de Vlaamse Gemeenschap, de dierengeneeskundige inspectie van het Ministerie van landbouw, de gemeentepolitie, en de stedelijke dienst leefmilieu.

Er wordt een inventaris opgemaakt van de in de inrichting aanwezige dieren.

Met een brief van 9 april 1999 laat de gezondheidsinspectie Oost-Vlaanderen aan de burgemeester weten dat

"proces-verbaal werd opgesteld wegens het illegaal houden van honden en uitheemse zoogdieren (strijdig met art. 5 §1 van Vlarem I).

Dit P.V. werd aangetekend opgestuurd naar de procureur des Konings te Dendermonde en naar de exploitant.

Er werd tevens op gewezen dat de uitbating zeer onhygiënisch gebeurt.

Mogen wij U vragen, mijnheer de burgemeester, om uit hoofde van uw ambt op te treden en de sluitingsprocedure in te zetten.

Gezien de grote onhygiënische situatie zal het o.i. ook nodig zijn dat er in het kader van art. 135 §2.5° een aantal maatregelen genomen worden die de woekering van insecten en ander ongedierte tegengaan".

Op 12 april 1999 wordt door een gemeentelijk milieu-ambtenaar proces-verbaal opgesteld, waarin volgende tekortkomingen worden vastgesteld :

"3.1. De huidige lopende vergunning volstaat niet om de huidige exploitatie te dekken :

Volgende activiteiten zijn niet vergund:

- Het lozen van bedrijfsafvalwater via septische putten : rubr. 3.6.2 : van een aantal hokken loopt een afvoergoot naar diverse septische putten dewelke een overloop hebben in de naburige zijgracht (zie plan in bijlage 3).
- Het houden van honden : rubr. 9.9.2.
- Het gebruik van diepvriezers voor de bewaring van vlees : rubr. 16.3.1.1.
- Stallen met meer dan 20 varkens in agrarisch gebied : rubr. 9.4.1.c.1.

De vergunde activiteit (nl. dierentuin, zoo) werd omgevormd tot een plaats om dergelijke dieren te houden en te verkopen.

3.2. Volgende voorwaarden van VLAREM II worden niet nageleefd :

Art. 4.1.3.1 : Algemene hygiëne is onvoldoende; her en der ligt er afval gestapeld; bakken met fruit staan buiten in openlucht; naast de vroegere cafetaria staan er verschillende (> 20) zakken met afval; rond de volière en in de centrale voedergang zijn er rattenpijpen aanwezig.

3.3. Volgende voorwaarde uit de lopende vergunning wordt niet nageleefd :

- 1° De nodige voorzorgen zullen worden genomen om te beletten dat de dieren zouden kunnen ontsnappen. Een deel van de hokken (2 hokken zijn recentelijk aangepast) is vrij oud en is dringend aan renovatie toe. Bij een aantal hokken is het ijzerwerk aanzienlijk aangetast door roestvorming. Er zijn verschillende signalementen dat er geregeld dieren ontsnappen.
- 3° De inrichting zal in reine toestand verkeren. Her en der is er afval en zwerfvuil aanwezig. Vòòr het tijgerhok lag rottend vlees.
- 4° De bodem van de hokken zal uit duurzaam en afwasbaar materiaal bestaan met lichte helling naar een aalput. In een aantal hokken is er geen verharding/ondoordringbare vloer.
- 5° De uitwerpselen zullen worden verwijderd onder de meest hygiënische voorwaarden. Indien zij op een

- mestput terechtkomen, zal deze waterdicht zijn en toegedekt. Er is geen opslagplaats voor vaste mest. Een aantal hokken heeft geen verharde vloer waardoor de mest niet kan worden verwijderd. Bij (hevig) regenweer wordt het vermengd met modder.
- 7° Het voedsel zal bewaard worden in een hermetisch gesloten lokaal, waarvan de luchtgaten zullen voorzien zijn van muggendraad. De vaten of bakken, bestemd voor dit voedsel, zullen in ditzelfde lokaal worden ondergebracht. Plantaardig voedsel (zoals fruit) stond buiten in bakken in openlucht. Voor vlees is er een apart lokaal voorzien waarin 3 diepvriezers staan opgesteld waarin het vlees kan worden bewaard. In dit lokaal is geen vloer voorzien.
- 8° De krengen zullen verwijderd worden met behulp van het vilbeluik. Een aantal dode dieren wordt verkocht aan dierenopzetters".

Tweede verzoeker wordt in overtreding verklaard met artikel 4 van het milieuvergunningsdecreet en de artikelen 5 en 43 van Vlarem I.

Het proces-verbaal wordt toegezonden aan tweede verzoeker en aan het parket.

1.7. Met een brief van 14 april 1999 antwoordt tweede verzoeker op het proces-verbaal van 12 april 1999.

In essentie verwijst hij naar de exploitatievergunningen van 1 december 1950 en 15 mei 1985, naar de hangende milieuvergunningsaanvraag, naar bestaande bouwvergunningen en naar voorgenomen bouwvergunningsaanvragen. Hij betwist dat er 51 honden zouden aanwezig zijn. Hij betwist de noodzaak en de wenselijkheid om fruit en groenten te koelen, maar zegt toch van plan te zijn koelcellen te installeren. Hij erkent mogelijke tekortkomingen inzake hygiëne, maar zegt eraan te werken. De geurhinder wordt ontkend, aanwezigheid van insecten onvermijdbaar genoemd. De aangetroffen mesthopen zullen worden opgehaald door burens die hun tuin willen bemesten en er zal een gesloten mestcontainer worden geplaatst. Er zijn nooit andere dieren dan kippen en kuikens ontsnapt. Het ijzerwerk van de hokken

zal worden vernieuwd. De geconstateerde rattenpijpen zijn konijnenpijpen.

1.8. Op 19 april 1999 weigert het college van burgemeester en schepenen de gevraagde vergunning.

Deze beslissing wordt blijkbaar niet meer aangevochten.

1.9. Op 23 april 1999 stelt de milieudeskundige van de stad Sint-Niklaas een verslag op over het "controlebezoek WAZ00".

Het verslag is quasi identiek aan het proces-verbaal van 12 april 1999.

Op het einde wordt voorgesteld :

"De uitbater houdt zich niet aan de gemaakte afspraken uit de vergadering dd. 12.02.1998, hem meegedeeld bij brief dd. 19.02.1998. De algemene hygiënische toestand is verslechterd.

In overleg met de andere diensten werd er gesteld dat de huidige toestand niet langer kan en dat een sluiting van de inrichting wellicht het enige is dat voorgesteld kan worden".

1.10. Op 4 mei 1999 richt de burgemeester een brief aan tweede verzoeker, waarin hij zegt het voornemen te hebben de inrichting te sluiten, om de volgende redenen :

- "- de lopende vergunning voor het dierenpark, verleend door de bestendige deputatie op 15/5/85 op naam van P.V.B.A. WAZ00 voor een periode van 15 jaar, volstaat niet om de huidige exploitatie te dekken; op 19/4/99 besliste het college van burgemeester en schepenen U vergunning te weigeren voor de exploitatie van een inrichting voor het houden, kweken, verhandelen en verhuren van uitheemse zoogdieren en honden; de inrichting wordt dus geëxploiteerd met ontoereikende vergunning; zijn immers niet in de vergunning voor het dierenpark opgenomen :
 - het lozen van bedrijfsafvalwater via septische putten (rubriek nr. 3.6.1),
 - het houden van honden (rubriek nr. 9.9),
 - het gebruik van diepvriezers voor de bewaring van vlees (rubriek nr. 16.3.1.1);

- de algemene hygiëne is onvoldoende;
- her en der ligt afval gestapeld;
- bakken fruit staan buiten in open lucht;
- er staan meer dan 20 zakken met afval naast de vroegere cafetaria;
- er zijn rattenpijpen aanwezig rond de volière en in de centrale voedergang;
- de huisvesting van verschillende dieren is onaangepast;
- een aantal geiten en herten werden niet geïdentificeerd en geregistreerd;
- de uitbatingsvoorwaarden voor het houden van varkens worden niet nageleefd;
- de bepalingen inzake epidemiologisch toezicht op en preventie van aangifteplichtige varkens worden niet nageleefd;
- de bepalingen met betrekking tot de ziekte van Aujeszky worden niet opgevolgd;
- de vorige afspraken, op een overlegvergadering in Uw aanwezigheid gemaakt op 12 februari 1998, U bij aangetekend schrijven meegedeeld op 20 februari 1998, werden niet nageleefd en de algemene hygiënische toestand is bevonden nog verslechterd.

Dit betekent dat o.a. volgende wettelijke bepalingen worden overtreden:

- art. 4 §1 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en zijn wijzigingen;
- art. 5 §1 van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM I) en zijn wijzigingen;
- de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn van de dieren;
- het koninklijk besluit betreffende de identificatie en registratie van schapen, geiten en hertachtigen;
- het koninklijk besluit van 14 juni 1993 tot bepaling van de uitrustingsvoorwaarden voor het houden van varkens;
- het koninklijk besluit van 15 februari 1995 betreffende de identificatie van varkens;
- het besluit van 15 februari 1995 houdende bijzondere maatregelen van epidemiologisch toezicht op en preventie van aangifteplichtige varkensziekten;
- het koninklijk besluit van 5 maart 1993 houdende maatregelen van diergeneeskundige politie betreffende de ziekte van Aujeszky".

Er wordt verwezen naar de verschillende processen-verbaal en verslagen.

De voorgenomen maatregelen worden aangekondigd : stopzetting van alle activiteiten, verwij-

dering op legale wijze van alle dieren (door de exploitant, zoniet ambtshalve en op kosten van de exploitant), reiniging en ontsmetting van het terrein (door de exploitant, zoniet ambtshalve en op kosten van de exploitant). Dit alles uit te voeren binnen twee maanden.

Tweede verzoeker wordt uitgenodigd zijn argumenten te komen uiteenzetten, indien gewenst bijgestaan door een raadsman.

1.11. Op 11 mei 1999 wordt een hoorzitting gehouden. Aanwezig zijn de burgemeester, de bevoegde schep en, drie gemeentelijke milieu-ambtenaren, en tweede verzoeker, bijgestaan door Luc DE BRAUWERE van studiebureau MIPLAN.

De essentie van hetgeen wordt gezegd lijkt te zijn dat de exploitant meer tijd vraagt, terwijl de gemeente van oordeel is dat er voldoende tijd is gegeven en er onvoldoende is gebeurd.

1.12. Op 20 mei wordt dan de bestreden beslissing genomen. De inrichting moet worden gesloten vanaf de betekening van de beslissing.

De burgemeester beroept zich op artikel 31, § 1, van het milieuvergunningsdecreet en artikel 65, § 1, van Vlarem I, en ook op artikel 135, § 2, 5°, van de Nieuwe Gemeentewet.

In de motivering van de bestreden beslissing zijn dezelfde argumenten terug te vinden als in de brief van 4 mei 1999 vanwege de burgemeester (punt 1.10);

2. Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden

akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

2.1. Overwegende, wat de tweede voorwaarde betreft, dat de verzoekende partijen in essentie doen gelden dat de gedwongen stopzetting van hun activiteiten zal leiden tot het faillissement van de eerste verzoekende partij en dat tweede verzoeker zijn inkomsten zal verliezen die hij verwerft door de exploitatie van het dierenpark, hetgeen hem eveneens raakt in zijn levensstandaard;

2.2. Overwegende dat in de huidige stand van de rechtspleging uit de neergelegde stukken kan worden opgemaakt dat een gedeelte van de inrichting wordt uitgebaat zonder dat daartoe een vergunning voorhanden is, dat ondanks daartoe herhaaldelijk te zijn aangemaand diverse vergunningsvoorwaarden niet worden nageleefd, dat de inrichting op zeer onhygiënische wijze wordt geëxploiteerd met alle nefaste gevolgen vandien en dat een ganse reeks andere wettelijke voorschriften onder meer in verband met de dierengeneeskunde niet worden nageleefd; dat de figuur van de schorsing van de tenuitvoerlegging van een akte of een reglement niet is ingesteld om de verzoekende partijen toe te laten onwettige toestanden en toestanden die vanuit milieuhygiënisch oogpunt en voor het welzijn van de dieren onaanvaardbaar zijn, te bestendigen in afwachting van een uitspraak ten gronde; dat aangezien het nadeel voortvloeit uit de houding van de verzoekende partijen zelf, niet is voldaan aan de tweede cumulatieve voorwaarde, vereist door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State; dat dienvolgens de vordering tot schorsing dient te worden verworpen zonder dat uitspraak moet worden gedaan over de door de verwerende partij opgeworpen excepties van onontvankelijkheid,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 2.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten van de vordering tot schorsing wordt uitgesteld.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op eenentwintig oktober 1900 negenenegentig, door :

Mevr. M.-R. BRACKE,
A. WIJNANTS,

kamervoorzitter,
griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. WIJNANTS.

M.-R. BRACKE.